

## **Η Α.Μ. Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΦΡΙΚΗ**

Ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος, ἀνταποκρινόμενος σέ πρόσκληση τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Νοτίου Ἀφρικῆς, ἡ ὁποία ἐφέτος ἐορτάζει τὰ 75χρονά της, ἀνεχώρησε ἀπό τόν ἀερολιμένα Λάρνακος στίς 26 Νοεμβρίου καί ὥρα 19.30', γιά τήν πραγματοποίηση ἐπίσκεψης στούς ἀποδήμους μας τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Τόν Μακαριώτατο κατά τήν ἐπίσκεψή του αὐτή συνώδευαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου κ. Χρυσόστομος καί ὁ Πανος. Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος Πυλιώτης.

Στίς 28 Νοεμβρίου ὁ Μακαριώτατος παρέστη στήν πανηγυρική ἐορταστική ἐκδήλωση τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Νοτίου Ἀφρικῆς, πού πραγματοποιήθηκε στούς ἀνακαινισθέντες χώρους της, μέ τή εὐκαιρία καί τῶν 75χρονῶν της, στήν Ἰωαννούπολη, καί μίλησε ὡς ἀκολούθως:

«Χαιρετίζω μέ ιδιαίτερη συγκίνηση τή σημερινή λαμπρή ἐκδήλωσή σας γιά τὰ ἐβδομηνταπεντάχρονα τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Νοτίου Ἀφρικῆς. Χαίρω πραγματικά πού βρίσκομαι σήμερα μαζί σας, στό ἄλλο ἡμισφαίριο τῆς γῆς, μακριά ἀπό τήν Κύπρο, στή νέα σας πατρίδα ἢ, καλύτερα, στόν τόπο διαβίωσής σας.

Ἡ πατρίδα, γιά μᾶς τούς Ἑλλήνες, ὅπως λέει καί ἡ λέξη, συναρτᾶται πρός τούς πατέρες μας, τούς προγόνους. Εἶναι ἡ γῆ πού περικλείει ὅστᾳ καί θύμησης προγονικές, βιώματα ἀνεξίτηλα. Ἡ ξένη χώρα εἶναι ὁ χώρος τῆς ἐργασίας μας. Ὁ τόπος μας εἶναι τὰ ἄγια τῶν ἀγίων μας.

Ἡ Ἐκκλησία, πρέπει νά τό ξέρετε, πῶς ποτέ δέν σᾶς ξεχνᾷ. Ὅσο μακριά κι ἂν βρίσκεστε, κι ὅσα πολλά κι ἂν εἶναι τὰ χρο-

νια τῆς ἀπουσίας σας ἀπό τήν Κύπρο. Ἡ καθημερινή προσευχή μας «ὑπέρ τῶν ἐν θαλάσῃ μακράν», κατὰ τό ἀρχαῖο λεκτικό καί τήν ἀρχαία ὁρολογία, δείχνει πόσο σᾶς σκεφτόμαστε.

Εἶμαι σίγουρος πῶς κι ἐσεῖς, νοερά, βρίσκεστε καθημερινά στήν Κύπρο. Στό ἐπίκεντρο τῶν σκέψεών σας θά βρίσκεται, ὅπωςδήποτε, τό ὠραῖο νησί μας. Εἶναι δύσκολο, πολύ δύσκολο, ἡ ψυχή τοῦ Ἑλλήνα νά ξεκολλήσει ἀπό τήν πατρίδα. Βουνά, θάλασσα, ἀγαπημένα πρόσωπα, χαρές καί λύπες δημιουργοῦν τήν «πάτρια βαρύτητα», ἀπό τήν ὁποία δύσκολα μπορεῖ κάποιος νά ξεφύγει.

Ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ὀμήρου διατρανώθηκε μέ τρόπο ἀπαράμιλλο ὁ πόθος τῆς πατρίδας ἀπ' ὅσους βρίσκονται μακριά της. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐπιθυμεῖ νά δεῖ ἔστω καί «καπνόν ἀναθρώσκοντα» ἀπό τήν πατρίδα κι ἄς πέθαινε. Ἀκόμα κι ἡ σημερινή ἐορταστική ἐκδήλωσή σας καί ἡ πρόσκλησή σας πρὸς ἐμένα, γιά τήν ὁποία εὐχαριστῶ ιδιαίτερα, τί ἄλλο ὑποδηλώνει παρά «νοσταλγία πατρίδος»; Ἡ παρουσία ὅλων στὸν ἴδιο αὐτό χώρο δημιουργεῖ ἓνα τεχνητό κλίμα, ὅπου βιώνουμε ἔντονα τὰ χαρακτηριστικά τῆς Κύπρου.

Πολλοί, πού ἐργάστηκαν ἔτονα γιά χρόνια πολλά στή Νότιο Ἀφρική, μπόρεσαν καί γύρισαν πίσω, ὅταν οἱ συνθήκες ἦταν καλύτερες καί ξανάρχισαν τή ζωή τους στήν Κύπρο. Ἐκποίησαν τήν ἐδῶ περιουσία τους καί μπόρεσαν νά στήσουν νέες ἐπιχειρήσεις γιά τοὺς ἰδίους καί τὰ παιδιὰ τους στήν πατρίδα. Δέν ἦταν, οὔτε καί εἶναι, βέβαια, εὐκολη αὐτή ἡ ἀλλαγὴ. Ὅσοι μένουμε στὸν τόπο μας, μέ τίς καθημερινές ἀνεπαίσθητες μεταβολές, μετακινούμαστε συνεχῶς σ' ἓνα ἄλλο τρόπο ζωῆς, χωρίς νά τό καταλαβαίνουμε. Γιά τὸν ξενιτεμένο ὁ χρόνος σταματᾷ τήν ὥρα τῆς ἀποδημίας. Ὁ κόσμος τῆς πατρίδας του ἀποτυπώνεται στατικά καί παραπέμπει σέ μιὰ ἄλλη ἐποχή, πού πάντα θά λαχταρᾷ καί τήν ὁποία καμιά φορά δέν θά πετυχαίνει. Ὅσοι, λοιπόν, ἐπέστρεψαν, δέν βρῆκαν τήν Κύπρο, πού ἄφησαν, ὅταν ἔφευγαν. Κι ἦταν ὅπωςδήποτε μιὰ μεγάλη δυσκολία ἡ προσαρμογὴ στὰ νέα δεδομένα.

Πιό δύσκολα θά αισθάνονται όσοι από σᾶς θά ἤθελαν νά ἐπα-  
ναπατρισθοῦν, ἀλλά οἱ νέες συγκυρίες, πού ἔχουν σχέση μέ τή δυ-  
νατότητα ἐκποίησης τῶν περιουσιῶν ἐδῶ καί τή μεταφορά τους  
στήν Κύπρο, δέν τό ἐπιτρέπουν. Κάμετε κάποια ὑπομονή. Δέν  
εἶναι σωστό τούς κόπους μιᾶς ζωῆς νά ριψοκινδυνεύσετε νά τούς  
σκορπίσετε στὸν ἀέρα. Μπορεῖ κάποια στιγμή οἱ συνθῆκες νά  
ἀλλάξουν. Κρατῆστε τὰ ἥθη καί τὰ ἔθιμά μας ἐδῶ στήν ξένη γῆ,  
γαλουχῆστε τὰ παιδιά σας μέ τὰ ἑλληνικά καί χριστιανικά μας  
ιδεώδη καί «ἔσσεται ἡμᾶρ», θά ἔλθει ἡ ποθούμενη μέρα. Ἐνι-  
σχύνοντας τίς σχέσεις σας μέ τούς ἄλλους πολίτες τῆς χώρας  
αὐτῆς καί ἐνεργώντας μέ ἐντιμότητα στίς ἐπαγγελματικές καί  
κοινωνικές δραστηριότητές σας, θά γίνετε καί οἱ καλύτεροι πρε-  
σβευτές τῆς πατρίδας μας στή χώρα αὐτή. Κι ἔχουμε ἀνάγκη,  
στήν πατρίδα, ἰδιαίτερα σήμερα, αὐτοῦ τοῦ ρόλου σας.

Χαίρω πού βλέπω καί διαπιστώνω τήν ἀγαστή συνεργασία  
σας μέ τήν τοπική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐδῶ στή Νότιο Ἀφρική.  
Ἡ Ἐκκλησία, ἰδιαίτερα στήν ξενιτιά, εἶναι ὁ συνεκτικός δεσμός  
τῶν ἀποδήμων, ἡ «ὄρνις ἡ ἐπισυνάγουσα τὰ νοσσία ἐαυτῆς ὑπό  
τάς πτέρυγας». Κι εἶναι, πιστεύω, ἰδιαίτερη εὐλογία ἀπό τόν Θεό  
τό γεγονός ὅτι καί οἱ δύο Μητροπολίτες στή Ν. Ἀφρική, ὁ ἅγιος  
Ἰωαννουπόλεως καί ὁ ἅγιος Καλῆς Ἑλπίδος εἶναι Κύπριοι.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας τῆς παρουσίας μου ἀνάμεσά σας γιά  
νά σᾶς καταστήσω κοινωνούς τῆς ἔγνοιας καί τῶν ἀνησυχιῶν τῆς  
Ἐκκλησίας γιά τήν πορεία τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος.

Περνοῦμε, ὄντως, δύσκολες ὥρες, ὅσον ἀφορᾷ τό ἐθνικό μας  
θέμα καί τήν ἐπιβίωσή μας στή γῆ τῶν πατέρων μας. Εἶναι κοινή  
πεποίθηση, στήν Κύπρο, ὅτι ἐπικεῖται ὑποβολή σχεδίου λύσης  
ἐντός τῶν προσεχῶν ὀλίγων μηνῶν. Κι ἡ περιρρέουσα ἀτμόσφαι-  
ρα ἀναφέρεται σέ σχέδιο χειρότερο ἀπό τό σχέδιο Ἀνάν, τό  
ὁποῖον, ὀρθῶς φερόμενος ὁ Κυπριακός Ἑλληνισμός, ἀπέρριψε.

Ἔχουμε τή γνώμη πώς ἔνα σχέδιο πού δέν θά προνοεῖ γιά μιᾶ  
βιώσιμη καί λειτουργική λύση τοῦ Κυπριακοῦ, δέν θά πρέπει νά  
ἀχθεῖ μπροστά στό λαό. Ὁ λαός θά τό ἀπορρίψει καί θά ἐπωμι-

σθεῖ τίς εὐθύνες, χωρίς νά φταίει, ἡ δική μας πλευρά. Ὡς παρ' ὅλα αὐτά ἔνα τέτοιο σχέδιο ἀχθεῖ ἐνώπιόν μας, θά πρέπει νά τό ἀπορρίψουμε, γιατί τυχόν ἀποδοχή του θά γινόταν πηγή νέων δεινῶν γιά τό λαό μας καί θά ὀδηγοῦσε στήν ὀριστική τουρκοποίηση τῆς νήσου μας.

Ἄν ἡ λύση, πού θά μᾶς προταθεῖ, θά' ναι χειρότερη ἀπό τήν ὑφιστάμενη κατάσταση, τότε θά πρέπει νά ἀντέξουμε ἀκόμη. Ὅχι γιατί ἡ ὑφιστάμενη κατάσταση δέν ἐμπεριέχει κινδύνους ἀπό τόν συνεχιζόμενο ἐποικισμό καί τήν παγίωση τῶν τετελεσμένων, ἀλλά γιατί ἀποδοχή μιᾶς χειρότερης λύσης δέν θά ἀπομάκρυνε τούς κινδύνους αὐτούς, ἀλλά θά τούς ἔδινε κάλυψη, θά νομιμοποιοῦσε τά τετελεσμένα καί, τό χειρότερο, δέν θά ἦταν ποτέ ἀναστρέψιμη καί θά μᾶς ὀδηγοῦσε στόν ἀφανισμό.

Εἴμαστε, ἀπό τό 2004, μέλη τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης. Ὁ λαός μας πλήρωσε μέ πολλές θυσίες αὐτή τήν κατάκτηση. Θά πρέπει, ὡς ἐκ τούτου, νά ἀξιοποιήσουμε τή θέση μας καί νά ἐπιδιώξουμε λύση συμβατή μέ τό εὐρωπαϊκό κεκτημένο, πού νά κατοχυρώνει τά ἀνθρώπινα δικαιώματα. Ἄν ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουν τό δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἐγκατάστασης, τῆς ἀπόκτησης περιουσίας καί διακίνησης σέ ὅλες τίς χῶρες τῆς Εὐρώπης, εἶναι δυνατόν νά τό ἀρνηθοῦν σ' ἐμᾶς, ἄν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δέν τό ἀποποιηθοῦμε, ἀλλά τό ἐπιδιώξουμε μέ σθένος καί ἐπιμονή;

Ποῦ ἄλλοῦ μιά μειονότητα τοῦ 18% ἔχει τό δικαίωμα τῆς ἐκ περιτροπῆς προεδρίας καί τῆς σταθμισμένης ψήφου; Δέν εἶναι βασική ἀρχή κάθε δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τό «ἕνας ἄνθρωπος μία ψήφος»; Ποιό ἔρεισμα θά εἶχαν οἱ ξένοι, οἱ Εὐρωπαῖοι, ἢ καί τά ἴδια τά Ἑνωμένα Ἐθνη νά ἐπιμείνουν σέ μιά τέτοια πρόταση, ἄν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δέν ἐμφανιζόμασταν διατεθειμένοι νά τή δεχτοῦμε ἢ, τό χειρότερο, ἄν ἐμεῖς δέν τήν προτεινάμε;

Ποιό ἄλλο κράτος μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως ἀποδέχεται ἐγγυήσεις καί στρατούς κατοχῆς ἀπό ἄλλο κράτος, ὅταν μάλιστα αὐτές οἱ «ἐγγυήσεις» καί τά ἐπεμβατικά δικαιώματα χρησιμοποιήθηκαν, στό παρελθόν, γιά κατάλυση αὐτοῦ τοῦ κράτους καί

είναι ή αίτία τών συνεχιζόμενων δεινών του; Σέ ποιά δημοκρατική άρχή θά στηριχτεί ό διεθνής παράγων γιά νά μās πιέσει, άν έμείς οίκειοθελώς δέν ύποκύψουμε;

Έχω τή γνώμη, ότι ή πολιτική τών συνεχών ύποχωρήσεων, πού χρησιμοποιήσε ή πλευρά μας μέχρι σήμερα, δέν όδηγεϊ πουθενά. Τό είδαμε ξεκάθαρα πολλές φορές: Κάθε νέα μας ύποχώρηση μεταθέτει άπλώς τό σημείο έκκίνησης νέων διεκδικήσεων άπό τήν Τρουρκική πλευρά. Θά πρέπει, έπομένως, τό θέμα μας νά τοποθετηθεϊ στίς σωστές του διαστάσεις ως πρόβλημα είσβολής καί κατοχής, κι όχι ως διακοινοτική διαφορά. Όταν διακηρύττουμε, ότι οί διαπραγματεύσεις είναι «Κυπριακής ιδιοκτησίας», δέν δίνομε άλλοθι στήν Τουρκία, άπαλλάσσοντάς την άπό τίς εύθύνες τοῦ έγκλήματος τής είσβολής καί τής συνεχιζόμενης κατοχής; Πόσο ελεύθερος είναι ό Ταλάτ νά διαπραγματεύεται μία λύση;

Κι άπό τήν άλλη, σέ τί ώφελεί ή άποσιώπηση τών έγκλημάτων τών Τούρκων; Συνεχίζεται ό βάρβαρος έποικισμός (ίσως σέ πληθυσμό οί έποικοι τώρα νά ξεπερνούν τόν άριθμό τών Έλληνοκυπρίων) κι έμείς δέν προβαίνουμε σέ εύθαρσή καταγγελία τής Τουρκίας άπό κάθε προσφερόμενο βήμα. Θά 'πρεπε οί πρεβεΐες μας σ' όλο τόν κόσμο νά είχαν δραστηριοποιηθεϊ γι' αυτό τό θέμα πού άναγνωρίζεται διεθνώς ως έγκλημα κατά τής άνθρωπότητας. Άντίθετα, ύποσκάπτουμε τήν διαπραγματευτική μας θέση, άποδεχόμενοι, έκ τών προτέρων, τήν παραμονή έποίκων μετά τή λύση.

Κηδεύοντας καθημερινά λείψανα άγνοουμένων μας, άνακαλύπτουμε, ότι αύτοί δολοφονήθηκαν έν ψυχρῷ μέ τόν πιό άνανδρο τρόπο. Κι όμως δέν καταγγείλαμε πουθενά τή βανανυσότητα αύτή τής Τουρκίας γιά νά μή διασαλευθεϊ, τάχα, τό κλίμα τών συνομιλιών!

Ός Έκκλησία καταγγείλαμε τήν Τουρκία γιά τή σύληση τής πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Πεντακόσιοι καί πλέον ναοί μας έχουν συληθεϊ, έγιναν τζαμιά, στάβλοι, κέντρα διασκέδασης,

στρατώνες. Άλλοι κατεδαφίστηκαν κι άλλοι άφέθηκαν στη φθορά του χρόνου. Μας απαγορεύεται τόσο ή χρήση όσο και ή επιδιόρθωσή τους. Πρόσφατα καταθέσαμε άγωγή έναντίον της Τουρκίας και για τίς κατακρατούμενες περιουσίες της Έκκλησίας στά κατεχόμενα μέρη μας.

Θά έχετε, ίσως, πληροφορηθεί, ότι ή Έκκλησία άνοιξε γραφείο στις Βρυξέλλες, τήν έδρα της Εύρωπαϊκής Ένωσης, και έχει εκεί μόνιμα Επίσκοπο -έκπρόσωπό της. Μέσω του γραφείου αυτού επιδιώκουμε τήν όρθή ενημέρωση των Εύρωβουλευτών και των Έπιτρόπων των Εύρωπαϊκών χωρών για τό πρόβλημά μας και προώθηση όλων των προσπάθειών μας για άνάκτηση κλεμμένων θησαυρών και συντήρηση των μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Έλπίζουμε και στη δική σας βοήθεια. Τή βοήθεια των όπου γής Έλλήνων για τή σωτηρία της πατρίδας πού βρίσκεται σέ θανάσιμο κίνδυνο. Ό ρόλος σας έδω είναι διπλός: Νά διατηρήσετε πρώτα τήν έλληνική μας γλώσσα πού είναι παράγοντας έθνικής αυτοσυνειδησίας και τήν Όρθόδοξη μας πίστη και νά τίς μεταδώσετε μαζί μέ όλες τίς άλλες έλληνικές και χριστιανικές μας άξίες στά παιδιά σας. Είναι ό καλύτερος τρόπος για νά παραμείνουν Έλληνες και νά διατηρήσουν τήν άγάπη τους προς τήν Κύπρο. Κι ύστερα νά γίνετε, όπως είπα και προηγουμένως, πρεσβευτές της Κύπρου και των δικαίων της σ' όλο τόν περίγυρό σας. Ένωμένοι μπορείτε νά έπηρεάσετε και πολιτικά πρόσωπα και νά διαθέσετε υπέρ της Κύπρου ακόμα και τήν κυβέρνηση της χώρας, στην όποία ζείτε.

Εύχαριστώ και πάλιν θερμά για τήν πρόσκλησή σας. Σας συγχαίρω για τή συνεργασία σας μέ τήν τοπική Όρθόδοξη Έκκλησία και τίς δραστηριότητές σας στον έθνικό και κοινωνικό τομέα και εύχομαι όπως ό Θεός μας άξιώσει σύντομα της χαράς της άπελευθέρωσης της Κύπρου μας».

Ό Μακαριώτατος προέστη Αρχιερατικού Συλλειτουργού στίς 29 Νοεμβρίου στον ι. ναό Εύαγγελισμού της Θεοτόκου στην Πρε-

τόρια (τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννουπόλεως καί Πρετορίας) καί  
στίς 30 Νοεμβρίου στὸν πανηγυρίζοντα ἰ. ναό Ἀπ. Ἀνδρέα στὸ  
Ντέρμπαν (τῆς Μητροπόλεως Καλῆς Ἑλπίδος).

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς στὴ Νότιο Ἀφρική ὁ Μακα-  
ριώτατος συναντήθηκε μέ τοὺς ἐκ τῆς νήσου μας Μητροπολίτες  
Ἰωαννουπόλεως καί Πρετορίας κ. Σεραφεῖμ καί Καλῆς Ἑλπίδος  
κ. Σέργιο, τὸν Ὑπατο Ἀρμοστή τῆς Κύπρου κ. Ἀργυρό Ἀντωνί-  
ου, τοὺς παράγοντες τῆς κυπριακῆς παροικίας καί ἐπισήμους τῆς  
χώρας καί ἦλθε σέ ἐπικοινωνία μέ τοὺς ἀποδήμους μας τῆς Νοτί-  
ου Ἀφρικῆς. Ἐπισκέφθηκε, ἀκόμη, τίς Μονές Ἀγ. Τριάδος, Ἀγ.  
Νεκταρίου καί Ἀγ. Νικολάου, καθὼς καί τὰ ἐκεῖ Σχολεῖα τῆς Ἱε-  
ραποστολῆς καί τὸ Ὁρφανοτροφεῖο τῆς Μητρόπολης Ἰωαννου-  
πόλεως καί Πρετορίας.

Ὁ Μακαριώτατος ὁλοκλήρωσε τὴν ἐπίσκεψή του στὴ Νότιο  
Ἀφρική μέ συνάντηση πού εἶχε μέ τὸν πρώην Πρόεδρο τῆς χώρας  
καί μεγάλο ὑπερασπιστὴ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων Νέλσον  
Μαντέλα. Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης, ἀφοῦ τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τίς  
ἐνέργειές του νά ἐπισκεφθοῦν τὴ νῆσο μας, ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ  
Διεθνοῦς Ὁργανισμοῦ Πρεσβυτέρων, ὁ Νοτιοαφρικανὸς Ἀρχιε-  
πίσκοπος Ντέσμον Τούτου καί ὁ πρώην Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. κ.  
Τζίμι Κάρτερ, γιὰ νά καταθέσουν τὴ συμβολή τους στὴν ἐξεύρε-  
ση μιᾶς δίκαιης λύσης τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος μέσα στὰ πλαί-  
σια τῶν ἀρχῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, τὸν ἐνημέρωσε γιὰ τὴ ση-  
μερινή πορεία αὐτοῦ.